

kra in vse pijano, je kupčija gotova. Marsikteri se drugi dan kesá, ko vidi, de so ga osleparili — pa je že prepôzno! Včasih je bil mož beseda, zdej pa je večidel le vino mož! Včasih je peljal kmet žito v mesto na prodaj in kar je skupil, je prinesel trezen domú; zdej jih je dosti taci, ki polovico tega, kar so skupili, koj v kerčmah po poti pusté. Ali ni taka?

Še več družih vzrokov pijančevanja bi zamogli povedati, pa se ne bomo pri njih delj mudili, ampak brez ovinkov nar poglobitniši vzrok te gerde pregrehe imenovali, in ta je: preveliko število gostivnic ali oštarij.

Kerčme ali gostivnice morajo biti, zató kér so potrebne ne le popotnikom, ampak tudi takim ljudém, ki domá nimajo potrebne postrežbe. Tudi med kerčmarji in kerčmaricami jih je veliko poštenih, pobožnih, častí vrednih, ki bodo naše besede poterdili in nas hvalili, de, ko se malopridnim beznícam zoperstavljamo, se za poštene gostivnice poganjamo.

Zató si tudi za prid domovine skerbne deželске gosposke prizadevajo, število gostivnic pomanjšati, kér spoznajo, de preveliko število gostivnic je le v škodo deželi. Pa to se ne da z enim mahlejem odpraviti; počasi se bo pa že storilo.

De je pa veliko veliko preveč gostivnic, to sleherni vé, kterimu so naši kraji le nekoliko znani. Če pride semtertje na 82 ljudi ena gostivnica, ali ni to veliko preveč, če zraven tega še pomislimo, de mali otroci, stare babice in tudi marsikteri odraseni možki in ženske ne hodijo v kerčme. Če ima vás z 9 hišami 3 kerčme, ali ni to od sile? — Kamor se v taci vaséh gospodar gane, naj gré na polje ali v cerkev; kamor se hlapec podá, naj pelje konje v kovačnico ali naj jih žéne na vodo — povsod jima vinski kazač spod strehe pred nosam bengljá: kufrast kerčmar, perlizljiva natákarca (kelnerca) ali pa debela kerčmarica z belim per tam na pragu stojí, de jo lahko vsak že od deleč vidi. (Dalje sledí.)

Novica kmetovavcam.

Máčko v žaklji kupiti,
Je včasí dobro teržiti.

Zató kér je korún pretečeno jesen povsod več ali menj pognjil, ga je neki kmetovavec blizo Postojne celo njivo v nemar pustil, po kteri je le gnoja raztrosil. Pred nekimi tedni je v zemlji pušeni krompir prodal, in sicer za 5 gold. srebra, misleč, de ga je dobro spečal, kér je menil, de je v zemlji že davnej vés krompir sognjil. — Unidan ukaže kupec gnoj na njivi skupej pograbití in krompir izkopati, pa čudo prečudo! — 3 polne vozé, okoli 45 centov lepiga in zdraviga krompirja nakoplje, ki mu nar manj 130 gold. dobička kaže; kér se zdaj krompir v Terstu cent po 3 gold. lahko spečati da. — Iz tega se vidi, de ni krompir v zemlji od pretečene jeseni nič več gnjil. (Illirisches Blatt.)

Tiskavnica za zelje in répo.

Koristna tiskavnica (preša), ki je bila v 47. listu 1846 od gosp. Žirkoviga priporočena in v podobi pokazana, je v Gomilskih stranéh začéla teško kamnje iz zeljnih in répnih kadí odpravljati. Jožef Šram iz Gomilske (Gomilsko) na Štajarskim jih naréja práv dober kup. *) Gotovo bo mojstru vsaka keršenca hvalo védila, ki se je dozdej pri kadéh pretegovala.

— o —

*) Radi bi kup te tiskavnice zvedili, in práv ljubo bi nam bilo, ko bi nam mojster Šram majhno podobo (Modell) pohvaljene tiskavnice poslati hotel. Vredništvo.

Iz dvéh pisem gosp. Andreja Skôpca, misijonarja v Ameriki.

Gosp. Andrej Skôpec so iz svojiga sedanjiga misijonskiga mesta dvéma svojih tukajšnjih prijatlov pisma od 11. Grudna pretečeniga leta poslali, iz kterih bravam Novic sledéče damo:

„Znano vam je, de sim 1. Maliga serpana leta 1845 v Terstu na barko šel, in 21. Kimovca v Novim Jorku na suho stopil, po tém ko sim bil 81 dni na morji. Od ondod sim šel 30. Kimovca zjutrej naprej nar pred z parobrodam, potém pa po železnici, in sim bil ob eni popoldne v Filadelfíi, ki je po velikosti drugo, po lepôti pa prvo mesto (séverne) Amerike. Namenjen sim bil, drugi dan dalje iti v Pitsburg; kér sim pa hôtel per P. P. Ligorijanarjih prenočiti, me P. Gutenhof, ki je tudi Avstriján, peljá k prečastit. škofu Patriciju Kenriku; in tú so mi pergovarjali, za nekaj časa v Filadelfíi ostati, kar sim pervolil. Drugi dan 1. Kozoperska mi je zročena cerkev presv. Trojice, ki je bila tisti čas ravno brez duhovniga, z lepim prostornim stanovanjem vred. Tukej sim duhovno službo z božjo pomočjo do 12. Veliciga serpana leta 1846 oskerboval. Moji farmani so bili iz vsih nemških dežél in iz rojenih Amerikanov vkup zneseni; dosti veseliga sim per njih vžil, de ločitev ni bila lahka; pa so bile tudi mnoge zopernosti zraven.“

„Mesca Veliciga travna sim bil v Baltimoru ob času deželnega cerkvéniga zbora, kjer sim vse severno-amerikanske škofo vidil. — 1. dan Veliciga serpana mi dajo prečast. škof O Konor iz Pitsburga vediti, de naj do njih pridem, kér me za néko nemško sosésko zlo potrebujejo. Nisim si upal se dalje muditi, kér sim ravno zatega voljo v Ameriko prišel; in tedej sim jim na znanje dal, de pridem. — 12. Veliciga serpana zvečer sim se vzdignil po železnici na Baltimore, in od tod nekaj po železnici, nekaj z navadno pošto, na zadnje z parobrodam pridem 14. tistiga zvečer v Pitsburg, kjer so me prečast. škof v svojo hišo vzeli. — 19. Veliciga serpana zjutrej s pošto naprej grem, drugi dan zvečer pridem peš do prvih svojih novih farmanov, 21. dan tistiga mesca pa sim bil na svojim misijonskim mestu.“

„Ta misijon ima tri večí soséske z lesenimi cerkvami, kterih ena je pa še le na pol izdélana. Dva večí kraja sta Klarijon in Šipenvile, v kterih je le malo katoljčanov. Cerkve imajo clo slabo perpravo za božjo službo, takó de mi práv v dobro pride, kar sim seboj pernesel; marsikaj bi se še potrebovalo, ko bi se dalo lahko napraviti; pa sej še za mašnika nikjer ni lastniga stanovanja. Do zdaj vsako nedeljo per drugi treh večih sosésk duhovno opravilo imam, in otroški nauk po malim začenjám. Pot storim večidel na konji, ki mi ga ljudjé dajó; kér so soséske od štirih do osmih ur narazin. Ljudjé mi postrežejo, kar vidijo de mi je ljubo; zdrav sim zmirej.“

„Kónec Kimovca sim bil v Pitsburgu, kjer je bil škofijski zbor obhajan, in nova lepa in velika cerkev, gotiško zidana, posvečena. — Pozneje mi je bilo od tod povedano, de so gosp. Mozetič iz Gorice konec Kozoperska prišli. — Od gosp. Pirca imam zadnje pismo od 10. Kozoperska; povedó mi, de se vsi naši rojaki v Mišiganu dobro počutijo; le P. Ivo Levic so se iz Noviga Jorka zavoljo svoje bolehnosti v Evropo vernili; *) gosp. Pirc mi tudi obljubijo, de me bodo enkrat obiskali, ako jim spolnim, kar od mene hočejo. — Gosp. Baraga so bili Veliciga travna in Kimovca v Detroitu, kjer dajo svoje indijanske bukve spet natisniti.“

„Kar sim Pensilvanskiga prehodil, sim vidil le griče in globíne, brez skalnatih hribov; obrašeno je vse z

*) Gosp. P. Ivo Levic so že od Listopada v Ljubljani.

hrastmi, smerekami, borovci i. t. d. Seliša (vasi) so še bolj redke, proti krajnski deželi komej četerti del velike. Zemlja je od začetka prāv rodovitna, kēr je spočita. Kmetije so velike; njive in travniki semtertje po več oralov mērijo. Veči perdelki so pšenica, rež, turšica; malo sočivja, nekoliko ajde; letas malo korúna, na nekterih krajih je tudi gnjil; répe nisim vidil, korenja malo, zelja malo. Od sadja so bile le jabelka in breskve, družiga malo. — Jed in pa kuha je dosti drugači, kakor v Evropi; od tega bi bilo več pisati. — Stanovanja v ti strani, kjer sim jest, so majhne bajte iz hlodov, vse drugači narejene, kakor krajnske leséne hiše. — Praviga vina od terte skorej tukej ni dobiti, ampak le ponarejene sladke vina. Za sveto mašo sim vino dvakrat v Pitsburgu kupil, in sicer méro, ktera kaka dva bokala derží, za 75 stotinov, to je za 1 gold. 31 kraje., tako de bokal pride na 46 kraje.; in to je bilo neko bélo francosko vino, take dobrote, kakor bi utegnilo na krajnskimi v kerčmi po 16 kraje. biti. — Ljudje so v ti strani zlo zdravi; v bolj zapadnih deželah néki niso takó. —

„Bog vas obvaruj vse v svoji ljubezni, in tudi mene, in nas vse s svojo milostjo podpiraj.“

P. H.

109 let star mož na Krajnskimi.

Gosp. Maksimiljan Himmer, c. k. komisijski zdravnik v Krajnski gori so nam tole za Novice na znanje dali:

3. Grudna lanjskiga leta je na Koroški Beli na Gorenskimi umerl Jožef Kenda, 109 let star mož, ki je pod 6 cesarji in 10 papeži živel. Rojen je bil v Bolcu v letu 1737, in odrašen je v vojaški stan stopil. V tem stanu je avstrijskim cesarjem veliko let služil in tudi v turški vojski bil. Na Hrovaškimi se je bil oženil in več let tam prebival. Pred nekimi leti — že prāv star — se je na Hrušico blizo Jeseníc preselil, pozneje pa na Javorniku živel, kjer mu je več let dobrotljiva baron Cojzova rodovina potrební živež darovala. Clo do zadnje ure je rad okoli hodil, se ravno pokonci deržal, pa tudi ni oslepil in ne oglušil. Pred smertjo ta dan ga je moč zlo zapustila, kar ga je nekoliko ostrašilo, kēr ni bil svoje žive dni nikdar bolán. 3. dan Grudna zjutrej so ga mertviga našli na klopi pri peči — njegovi navadni postelji.

Černe bukve.

Neko podrejeno babo, ki se žlahtna gospá imenovati da, in svojo grozovitno roko tudi še poljubiti ponuja, posebna želja po fazanih mika. Kēr pa ti le po redko perletijo, zató si razvajeno željo s kopuni, kterim fazanov vkus dati vé, spolnuje. Ona kuha v vini neko začimbo (Gewürz), po tem pa vrelo vino v žive kopune vliva, jih za vrat obesi, in v tej strašni žgallini cerkniti da. — Kdo zamore to nečloveško ravnanje z ubogo stvarjo brez groze poslušati? — Černe bukve so za tako divjakinjo še premalo.

—c.

Drobtinice iz raznih časopisov.

(Hvala, komur hvala gré.) Ako kter rokodellec zavoljo umnosti, pridniga napredovanja in poštenosti očitno pohvalo zasluži, jo gotovo zasluži Ljubljanski tesárski mojster gosp. Juri Pajk. „Ilirski list“ je tedej prāv storil, de je tudi v nemškimi časopisu lepe vednosti hvale vredniga mojstra razglasil, kteriga bravci Novic že davnej častno poznajo.

(Kolendar za puk) to je pratika za ljudstvo, ktero je Zagrebška kmetijska družba letas v per-

vič na svitlo dala, je vse hvale vredna in po pravici zasluži, de bi si jo vsak hrovaško-slavonski kmet omislil. Lepa misel je bila častitiga vrednika, gosp. Dragutina Rakovca, de je povesti s podobami, ki jih je lani Goriška družba zoper terpinčenje živali tudi Novicam priložiti dala, v ti pratiki natisniti dal. Cena lično natisnjene pratike je 6 kraje.

(Nove slovanske kmetijske Novice) so jeli v Belimgradu na Serbskim ob novim leti za Serbske poljodelce na svitlo dajati, pod nadpisam: Čiča Srečkov, list za srbske zemljodelce. Cena tega lista, ki je ves po izgledu naših Novic sostavljen, je razun poštovine 4 gold. Vrednik je gosp. A. Nikolič. Vsaki torek se izdaja ena pola v četertini. Na čelu nosi podobo, Novični podobi nekoliko enako. — Prāv serčno želimo, de bi imenovani list prāv veliko bravcov imel!

Žalostna novica.

Iz Pešta pišejo, de lakota na Ogerskim zmirej hujši prihaja; v samim Novograškim komitatu je blizo 50,000 ubozih ljudi, ki nimajo kaj jesti. Med kruh mešajo žaganje, ali pa namest kruha jedó lanene preše.

Odgovor.

Tudi slavni česki časopis „Kwety“ v 27. listu oznani, de so presvitli Cesar vódja nemških šol v Celji, gospoda Matija Vodušeka, opata in mestniga fajmoštra izvolili, in praša pri ti priliki: „Radi bi zvedili, ali so to tisti Vodušek, ki so nedavno v Novicah krasni sstavek od učiteljskiga stanú spisali?“ Z veseljem odgovorimo, de so.

Vredništvo.

Naznanje novim naročnikom Novic.

Letas se je toliko novih prejemnikov Novic oglasilo, de so nam prvi peteri listi pošli in de moramo drugi natis napraviti. Berž, ko bo moč, bo nov natis dokončan, in naročniki bodo kmalo tudi perve petere liste dobili, ktere jim sedaj nismo mogli poslati. Rēkli bi, de je gosp. Vertovcova kemija Novicam posebno veliko novih prejemnikov naklonila, kēr je njena hvala zares enoglasna.

Vredništvo.

Popravki.

Vsaka tréh večih rék, ki se v poglavítne vode na Slovēnskimi vtekajo in v njih zgubijo, ima svoje imé od tiste poglavítne vode, v ktero se steka: Murica (Mürz) od Mure, Dravina (Drau) od Drave, in Savina (San) od Save, kakor de bi se povedalo, čija (čigava) de je. To mi je dopovedal ne davno neki učen Slovan. Po tem takim ne porečem več Savina, kakor v 51. listi lanjskiga tečaja, temuč Savina, bēri: Sávna.

—o—

V listu 10, v pesmi: V spomín sv. Cirila in Metoda v 7. verstí beri:

O pač naglo prišla je tje bila do meje Slovenje.

Današnjimu listu je perdjan peti del kemije.

Žitni kup. (Srednja cena).	V Ljubljani		V Krajnju	
	13. Sušca.		8. Sušca.	
	gold.	kr.	gold.	kr.
1 mernik Pšenice domače....	2	54	3	5
1 » » banaške...	3	—	3	6
1 » Turšice.....	2	3	2	4
1 » Šoršice.....	—	—	2	44
1 » Reži.....	2	15	2	14
1 » Ječmena.....	1	47	1	54
1 » Prosa.....	1	42	1	40
1 » Ajde.....	1	35	1	25
1 » Ovsa.....	1	6	1	5

Vrednik Dr. Janez Bleiweis. — Natiskar in založnik Jožef Blaznik v Ljubljani.